

Itä-Suomen aluehallintoviraston lausuntopyyntö liittyen Neova Oy:n Teerisuon turvetuotantoalueen ympäristölupaan

Ympäristölautakunta 09.04.2024 § 37

139/11.01.00.03/2021 Lausuntopyyntö Valkeasuon turvetuotantoalueen ympäristölupahakemukseen

Itä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Tohmajärven kunnalta lausuntoa Neova Oy:n ympäristölupahakemukseen koskien uuden 79 ha:n kokoisen turvetuotantoalueen perustamista Teerisuolle. Suunnitellussa tuotannossa tehtäisiin jysinturvetta mekaanisella kokoojavaunumenetelmällä tuotettuna. Teerisuon hankkeessa kysymys on uuden turvetuotantoalueen perustamisesta aktiivihiihen teollisessa valmistamisessa tarpeellisen raaka-aineen tuottamiseksi. Hakemusasiassa haetaan myös ympäristönsuojelulain 68 §:n mukaista oikeutta (oikeus jäteveden johtamiseen toisen alueella) käyttää Teerisuon alapuolista laskuojaa vesien johtamiseen yksityisessä omistuksessa olevilla kiinteistöillä ennen Lahdenojaa.

Teerisuon suunniteltu turvetuotantoalue sijaitsee Tohmajärven kunnassa noin 3 km Tohmajärven taajamasta pohjoiseen rautatieosuuden Onkamo – Niirala pohjoispuolella. Tuotantoalueen vedet on tarkoitus johtaa vesienkäsittelyn jälkeen laskuojan kautta Lahdenojaan, josta edelleen Tohmajärveen. Suunniteltu tuotantoalue muodostuu kolmesta tuotantolohkosta, joista lohko 2 (auma-alueineen 35,5 ha) sijoittuu Teerisuon suoaltaalle ja lohkot 3 (5,6 ha) ja 4 (37,2 ha) sen itä-koillispuolelle sijoittuvalle Riukusuon suoaltaalle. Suunniteltu tuotantoalue ja sen pintavalutuskenttä ovat Neova Oy:n omistuksessa.

Suunnitellun tuotantoalueen etäisyys asutukseen on vähintään 500 m. Tenkan alueen asutusta suojataan perustamalla tuotantoalueen ja asutuksen väliselle Neova Oy:n omistuksessa olevalle alueelle puustoinen suojavyöhyke. Teerisuolla on voimassa Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, jossa Teerisuon lohkot 2 ja 3 sijoittuvat liikenteen kehittämiskäytävän sisälle ja pintavalutuskenttä sijoittuu taajamatoimintojen kehittämisyvyöhykkeelle. Hankealueella ei ole yleis- tai asemakaavaa. Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole pohjavesialueita.

Hakemuksen mukaan Teerisuon suunniteltu tuotantoalue on suurelta osin (70 %) ojitettu. Riukusuon osa-alueella on ojitettuja ja ojittamattomia osia (ojittamatonta 30 ha). Hankealueella on tehty kasvillisuusselvityksiä vuosina 2010 ja 2011. Kasvillisuusselvitysten mukaan hankealueen kasvillisuus on merkittävästi muuttunut. Alueilla ei ole todettu esiintyvän uhanalaisia kasvilajeja eikä niillä ole luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppisiä tai metsälain mukaisia metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä elinympäristöjä tai vesilain mukaisia vesiluonnon suojelutyyppisiä. Hankealueella on tehty linnustonselvitykset vuosina 2010, 2012 ja 2023, jotka on esitetty hakemuksessa. Kesäkuun alussa 2023 tehdyn linnustokartoituksen mukaan alueen pesimälinnusto on varsin vaatimatonta ja vähälukuista. EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeista alueella havaittiin neljä lajia ja Suomen erityisvastuulajeista kolme lajia. Tuotantoalueen vesienjohtamisreitillä Lahdenjoella vuonna 2023 tehdyn viitasammakkoselvityksen mukaan alueella esiintyy runsaasti viitasammakoita (luontodirektiivin liitteen IV (a) mukainen laji). Neova Oy:n mukaan toiminnasta aiheutuvat päästöt eivät ole esteenä lajin säilymiselle.

Hakemuksessa esitetyn Geologian tutkimuskeskuksella tehdyn selvityksen "Sulfidiselvitys Teerisuon turvetuotantoalueella Tohmajärvellä" mukaan hankealueen maaperä on yleisesti potentiaalista hapanta sulfaattimaamateriaalia ja maa-aineksen hapontuottopotentiaali voi olla korkea. Teerinevan alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole Natura 2000 -alueverkostoon kuuluvia kohteita, luonnonsuojelualueita tai suojeluohjelmiin kuuluvia kohteita.

Suunnitellun tuotantoalueen valumavedet johdetaan Tohmajärven Peijonniemenlahteen, joka kuuluu Natura 2000 -alueverkostoon (Peijonniemenlahti SPA FI0700009, Peijonniemenlahden vesialue SAC FI0700093) sekä lintuvesiensuojeluohjelma-alueeseen (LVO070173).

Suunnitellun tuotantoalueen vesienkäsittelyrakenteita ovat sarkaojien lietetaskut, sarkaojapidättimet, kolme laskeutusallasta, yksi pumppausallas sekä ympärivuotinen pintavalutuskenttä. Pintavalutuskentän tehollinen pinta-ala on 5,8 ha, mikä on 6,0 % sen valuma-alueesta (96,5 ha). Kentän alueesta 2 ha on metsäojitettua (34 %).

Arvion mukaan Teerisuolle suunnitellun turvetuotantoalueen (lohkot 2–4, yhteensä 79 ha) bruttopäästöt ovat kuntoonpanovaiheessa vuosittain 31 kg fosforia, 655 kg typpeä, 2 160 kg kiintoainetta ja 25 360 kg humusta (CODMn) ja tuotantovaiheessa vuosittain 22 kg fosforia, 735 kg typpeä, 2 560 kg kiintoainetta ja 18 500 kg humusta.

Hakemuksen mukaan toiminnasta syntyvät jätteet ovat vähäisiä määriä öljy-, muovi- ja sekajätteitä ja metalliromua, jotka varastoidaan asianmukaisesti ja toimitetaan pois alueelta.

Hakemuksen mukaan Teerisuon turvetuotannosta ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia ympäröivään luontoon. Turvetuotanto ei myöskään aiheuta kohtuutonta melu- tai pölyhaittaa asutukselle. Arvion mukaan Teerisuon tuotantovaiheen tulosten perusteella Lahdenjoen alaosalla keskivirtaamatilanteessa Teerisuolta tulevat vedet laimentavat vesiä niin, että kokonaisfosforipitoisuus pienenee 2 µg/l Lahdenjoen nykytilanteeseen nähden. Myös kiintoainepitoisuus pienenee hieman. Teerisuolta tulevilla vesillä ei laskelman perusteella ole juurikaan vaikutusta Lahdenjoen CODMn-arvoon (humus). Lahdenjoen kokonaistyyppipitoisuus kasvaa keskimäärin 14 µg/l Lahdenjoen nykytilanteeseen nähden. Tohmajärven Peijonniemenlahdella Teerisuolta tuotantovaiheessa tulevat vedet laimentavat laskennallisesti kokonaistyyppipitoisuuksia Peijonniemenlahden nykytilanteeseen nähden noin 10–16 µg/l. Peijonniemenlahden fosforipitoisuuteen suon kuivatusvesillä on vähäinen nostava vaikutus lähinnä kuntoonpanovaiheessa. Teerisuolta tulevilla vesillä ei todennäköisesti ole vaikutusta Peijonniemenlahden kiintoainepitoisuuksiin. Teerisuolta tulevilla vesillä ei sekoittumisolosuhteista johtuen ole juurikaan vaikutusta Peijonniemenlahden veden CODMn-arvoon. Teerisuon turvetuotannosta ei arvioida aiheutuvan haitallisia vaikutuksia Peijonniemenlahden Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille tai lajeille.

Neova Oy:n arvion mukaan Teerisuon turvetuotannon vesien vaikutukset kuormitus- ja vesistövaikutusarvioinnin perusteella jäävät niin vähäisiksi, ettei kuormituksesta saata aiheutua kalataloudellista haittaa. Päästöjen vesistö- ja kalatalousvaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan sen tasoisiksi, että niistä ei aiheudu tilakohtaisesti korvattavaa vahinkoa.

Asian valmistelija

rakennustarkastaja Joni Rytönen, rakennusvalvonta@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4209

Esittelijä

tekninen johtaja Berg Jorma, jorma.berg@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4201

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Lupahakemuksen mukaisessa toiminnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota toiminnan mahdollisiin vaikutuksiin purkuvesistöihin Lahdenjokeen ja Tohmajärveen, näiden vaikutusten ehkäisyyn ja

tarkkailuun. Mahdolliset vaikutukset purkuvesistöihin herättävät keskustelua myös kuntalaisten keskuudessa. Erityisesti Tohmajärvi on merkittävä vesistö kuntalaisten virkistyskäytölle, kuten esimerkiksi kalastukselle ja vapaa-ajan asutukselle.

Tohmajärven tilan parantamiseksi on tehty viime vuosina merkittäviä toimenpiteitä. Tohmajärven kunta on ollut mukana Puhdas Tohmajärvi ry:n, Pohjois- Karjalan ELY-keskuksen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa toteuttamassa vuosina 2015-2018 Puhdas Tohmajärvi -hanketta. Hankkeessa toteutettiin Tohmajärven noin 20 000 hehtaarin valuma-alueella lukuisia erilaisia vesiensuojelutoimenpiteitä, kunnostettiin puroja ja ennallistettiin kosteikkoja sekä suoalueita. Toimenpiteitä kohdistettiin myös Lahdenjokeen. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat n. 700 000 €. Hankkeen tavoitteena oli Tohmajärven tilan sekä veden laadun parantaminen.

Ympäristölautakunnan käsityksen mukaan lupahakemuksessa ympäristövaikutuksia on arvioitu kattavasti eikä hakemuksessa arvioida toiminnalla olevan merkittäviä haitallisia vesistövaikutuksia purkuvesistöihin.

Mikäli Aluehallintovirasto myöntää lupahakemuksen mukaisen ympäristöluvan, tulee ympäristölautakunnan näkemyksen mukaan lupapäätöksessä ja -määräyksissä kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Hakemuksen mukainen toiminta ei saa aiheuttaa purkuvesistöjen veden laadun heikkenemistä tai haitata muutoin Puhdas Tohmajärvi -hankkeessa tehtyjen Tohmajärven tilan ja veden laadun parantumiseen tähtäävien toimenpiteiden toteutumista.
- Luvan hakija tulee velvoittaa tarkkailemaan säännöllisesti purkuvesistöjen tilaa. Mikäli toiminnasta havaitaan aiheutuvan purkuvesistöjen tilan heikkenemistä, on luvan hakija veloitettava aloittamaan välittömästi toimenpiteet haitan poistamiseksi. Purkuvesistöjen tarkkailu voisi olla mahdollista toteuttaa Tohmajärven kunnan jätevedenpuhdistamon kanssa yhteistarkkailuna.
- Käyttö- ja päästötarkkailun tulee olla vuosittain toistuvaa ja jatkoa koko tuotantoajan sekä tarvittaessa toiminnan päättymisen jälkeen. Näytteet tulee ottaa myös poikkeustilanteiden yhteydessä. Poikkeustilanteista tulee raportoida välittömästi valvontaviranomaiselle ja toimittaa vesinäytetulokset niiden valmistuttua.
- Luvan hakijalle suositellaan määrättäväksi kalatalousmaksu, jolla toteutetaan suunnitelmallista kalaston hoitoa.
- Toiminnasta ei saa aiheutua terveysuojelulain 763/1994 tarkoittamaa terveyshaittaa tai melu-, pöly- tai muuta haittaa lähialueen asutukselle eikä vesien johtamisesta saa aiheutua haittaa purkuvesistöjen vaikutuspiirissä oleville kiinteistönomistajille.
- Tuotantoalueen vesienkäsittelymenetelmien tulee olla riittäviä ja toiminnanharjoittajan on ennalta varauduttava tuotantoalueen vesien hallintaan ympäri vuoden eri sääolosuhteissa. Vesien hallintaan tulee varautua etenkin ylivirtaamatilanteessa.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

- Merkittiin, että rakennustarkastaja Joni Rytönen oli kokouksessa läsnä Teams etäyhteydellä tämän pykälän käsittelyn ajan.